

Een nieuw leven voor de jachtbotter *Fides*

Tekst Wim de Bruijn, foto's Theo Kampa

In SdZ 2003.5 schreef Charlotte Hoek een interessant verhaal over de levenswandel van de botter *Fides*, die haar grootvader net voor WO II bij de Gebr. Van Duivendijk had laten bouwen. We lezen daar hoe het jacht via de Middellandse Zee in 1995 in een watersportmuseum in Bordeaux terecht komt. In dat jaar hebben we het jacht daar zelf ook kunnen bewonderen.

In dit artikel kunt u lezen hoe de *Fides* weer naar Nederland is gebracht en in augustus na een restauratie van anderhalf jaar, als nieuw te water is gelaten.

De *Fides* in het watersportmuseum in Bordeaux.
Foto's Charlotte Hoek.

Op het artikel in 2003 reageerde Theo Lansink uit Oldenzaal. Hij zocht in dat jaar contact met de gemeente Bordeaux en het leek erop dat men, omdat het museum werd gesloten, de botter aan hem zou schenken. De staat van het schip was toen al niet zo best meer. Hij drong toen aan op haast, zodat het schip niet verder achteruit zou gaan.

Pas in de zomer van 2004 kreeg hij een hoge vraagprijs door van de gemeente en dat geteld

De botter *Fides* onder zeil ± 1950.

Ivar van Klink.

Jan van Seumeren.

bij de kosten voor vervoer naar Nederland, werd aanschaf voor hem te begroetelijk. Hij kon niet zeggen wat er daarna met het schip is gebeurd. Uiteindelijk heeft hij zelf een compleet nieuwe botter gebouwd, maar daarover later meer in een apart artikel.

Tony Brundel uit Gaastmeer kwam de *Fides* in 2009 weer op het spoor en wist, na een bezoek aan Bordeaux, zijn oude schoolvriend Jan van Seumeren voor het schip te interesseren. Ivor van Klink, die onder andere ook al de TX 33 met een ploegje in Makkum had gerestaureerd, werd door Van Seumeren ingeschakeld en op 1 januari 2010 werd de *Fides*, of eigenlijk wat er van over was, in Wons afgeleverd (zie foto op pag. 6). Het schip was, door het weghalen van de betimmering en de mastkoker, niet bestand geweest tegen het vervoer over de weg. Halverwege heeft men een paar dagen moeten timmeren en staalstroppen moeten aanbrengen om het schip bij elkaar te houden.

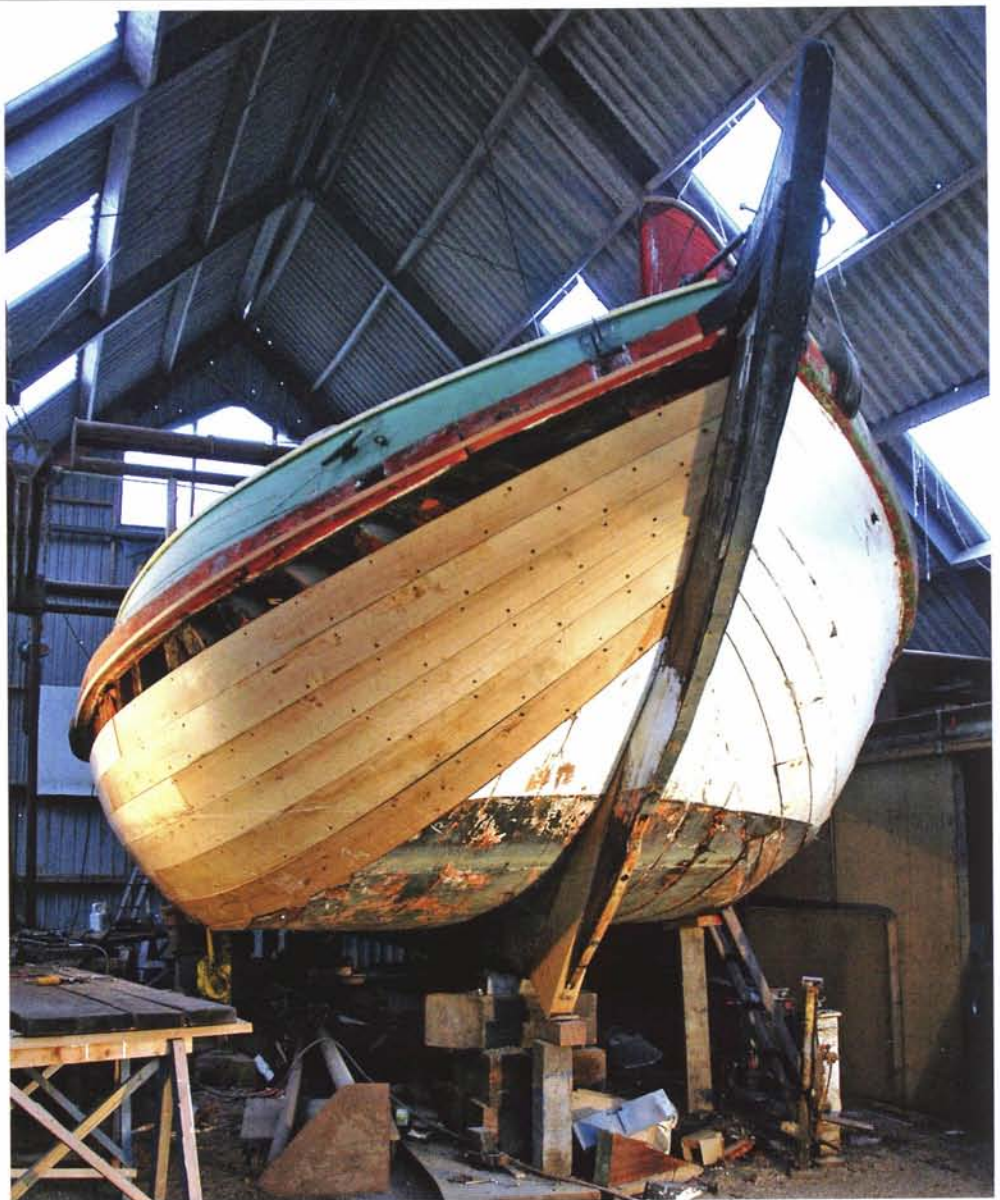
Het eerste wat Ivor, samen met zijn vaste maat Rinse Wiegersma (met de bijnaam de Beul), moest doen was het weer terugdrukken van het schip naar zijn oorspronkelijke vorm. Zelfs de kielbalk was doorgezakt en van voor naar achterstevan werd een zware staalkabel op spanning gezet om de zaak weer enigszins in vorm te krijgen. Nadat alles was gestabiliseerd kon met de eigenlijke restauratie worden begonnen.

Werkbezoekjes

Theo Kampa en ik probeerden, telkens als we in Friesland kwamen, even langs Wons en later naar een grote loods in Makkum te rijden, om de vorderingen van het restauratieproces in foto's vast te leggen. Want zo'n groot project kom je niet iedere dag tegen. We stonden telkens versteld wat Ivor en Rinse, regelmatig geholpen door stagiaires van het Hout & Meubilerings College, in korte periodes voor werk hadden verzet.

De eerste keer dat we kwamen was de huid aan stuurboord al grotendeels vervangen. Het vlak was nog goed, zodat dat kon blijven zitten. In de voorstevan werden enkele stukken vervangen, maar het berghout en boeisel moesten ook helemaal worden vervangen. In de romp werden alle inhouten en spanten, op een paar na in het voorschip, allemaal vervangen. Ook de achterstevan moest helemaal worden vervangen.

Daarna kwam de huid aan bakboord aan bod. Op de foto's zien we Rinse bezig om de huidgangen stukje voor stukje weg te hakken. Het bleek dat de gangen van mahonie waren, dus niet meer het originele eikenhout. Door telkens een stuk vertikaal in te zagen, kon het

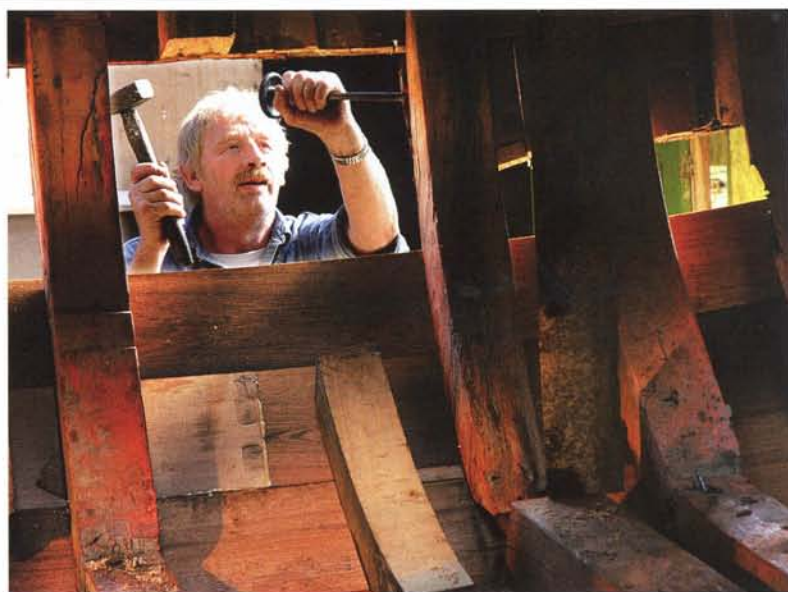
Zes gangen aan stuurboord zijn vernieuwd. Nu nog de laatste gang, het berghout en het boeisel. Onder: Duidelijk is de mooie zeeglijn te zien.

De jachtbotter is veel lichter gebouwd dan de oude vissersjibotters. Alle spanten, inhouten en liggers moeten worden vernieuwd, evenals het zeilwerk. Onder: Het achterschip aan stuurboord is al nieuw, evenals de achtersteven, nu nog de gangen aan bakboord.

Rinse hakt de gangen stukje voor stukje weg, nadat hij ze heeft ingezaagd. Ze blijken van mahonie en niet van het oorspronkelijke eikenhout.

hout relatief snel worden weggehakt. Daarna volgden ook alle gangen, berghout en boeisel aan bakboord.

Op een gegeven moment stonden we in Wons voor een lege loods en het bleek dat de *Fides* naar Makkum was gebracht. Daar zagen we dat er inmiddels ook een nieuwe opbouw was gemaakt, het dek geschuurd, nieuwe dekbalken waren aangebracht en Ivor was met de kuip bezig. Het was een genot om naar de droge naadstukken te kijken die overal waar dat kon waren toegepast. Jan van Seumeren: "Toen Ivor me belde met de vraag of hij droge naden mocht toepassen of gewone naden", was mijn antwoord; "hoe veel tijd kost het extra?" Ivor antwoordde, "toch wel drie keer meer tijd en wat materiaal meer, maar je krijgt een constructie die niet inwateret." Voor Jan van Seumeren was de beslissing toen snel genomen. "Droge naden!" Het was werkelijk frappant dat er in een tijdsbestek van anderhalf jaar, waarbij Ivor ook regelmatig grote klussen aan andere schepen moest uitvoeren, zoveel aan de *Fides* gebeurde. Als je kwam hadden ze amper de tijd om je te woord te staan. Het was voor deze mannen, die al achttien jaar samenwerken, en het vak leerden bij Van der Meulen en Roelof van der Werff, en ook bij Stofberg regelmatig te vinden zijn, gewoon een ontzettend leuke klus, voor een enthousiaste opdrachtgever.

Strijkbare mast

Jan van Seumeren restaureerde jaren geleden ook al de loodsschoener *Silver Spray* (zie SdZ.1987.1 en 1999.2). Nu is hij de trotse eigenaar van het praktisch nieuwe botterjacht *Fides*. Hij kan alleen met het schip zeilen en op de motor varen, er is zelfs een boegschoef

Een prachtig gezicht al de nieuwe inhouten, spanten, knieën, krommers en liggers.

Onder: De onderste drie gangen zijn vernieuwd, nu nog vier gangen, het berghout en het boeisel.

De Fides begint, nu met een nieuwe kajuitopbouw erop, weer op een botterjacht te lijken.

aangebracht. Maar de betimmering komt er deze winter in. We stonden versteld van de strijkbare mast. Van Seumeren deed zijn naam als wereldberoemde uitvinder eer aan. Hij liet een 4-schijfs en een 3-schijfs blok in de

mastvoet maken. Een sterke lijn was ingeschoren en kon via een elektrische Harkenlier op de mastvoet zowel omhoog worden gedraaid als worden gestreken omdat de lier ook dan werd geremd. Het zetten en strijken

kost in praktijk nog geen 10 minuten. Daarbij komt er een kracht van 2,8 ton op de mastvoet te staan. Het snel en moeiteloos strijken is ideaal, omdat het schip in een schiphuis in Friesland komt te liggen.

Op het voordek kwam een nieuwe koekoek. Links: Het achterschot met paneeldeurtje in wording.

Onder: De kuip met droge naadstukken en banken rondom.

Wat een pracht! Om verliefd op te worden.

De Fides ligt na anderhalf jaar klaar om gedoopt te worden door de wethouder van Makkum.

Volgend seizoen komt zeker het vervolg als we interieur- en zeilfoto's kunnen publiceren. Maar zoals de *Fides* er nu bij ligt, is het al een plaatje! Een prachtige jachtbotter, met een prettige maat van 12,20 m over alles, een ide-

aal schip om mee te zeilen. Als de *Fides* helemaal zeilklaar is, wil Jan van Seumeren het ook als trouwlocatie verhuren. Voor informatie over verhuur: Rosalie Fakkeldij-Brundel, tel 0515 469 111, email [rosalie@deklassieke-](mailto:rosalie@deklassieke-rederij.nl)

rederij.nl en site www.deklassiekerederij.nl
We zijn heel benieuwd naar het eindresultaat
volgend voorjaar.

(wordt vervolgd).

